

**OD INFORMACIJA DO DRUŠTVENE ODGOVORNOSTI:
TRANSFORMACIJA VISOKOŠKOLSKIH KNJIŽNICA
U KONTEKSTU CILJEVA ODRŽIVOG RAZVOJA
UJEDINJENIH NARODA (SDG)**

**FROM INFORMATION TO SOCIAL RESPONSIBILITY:
THE TRANSFORMATION OF ACADEMIC LIBRARIES IN
THE CONTEXT OF THE UNITED NATIONS SUSTAINABLE
DEVELOPMENT GOALS (SDGs)**

Branka Marijanović Središnja Knjižnica Fakulteta elektrotehnike i računarstva,
Zagreb
branka.marijanovic@fer.hr

Ana Marić Turkalj Središnja Knjižnica Fakulteta elektrotehnike i računarstva,
Zagreb
amaric@fer.hr

UDK / UDC: 027.7:[502/504:332.1:005.953:364.614.8]

Pregledni rad / Review paper

<https://doi.org/10.30754/vbh.69.1.1819>

Primljeno / Received 24. 1. 2026.

Prihvaćeno / Accepted 16. 3. 2026.

Sažetak

Cilj. Cilj je rada pružiti pregled međunarodnih i domaćih istraživanja te primjera dobre prakse o ulozi visokoškolskih knjižnica u ostvarivanju UN-ovih ciljeva održivog razvoja (engl. *United Nations Sustainable Development Goals*), odnosno ciljeva UNSDG-a, s posebnim naglaskom na hrvatski kontekst.

Pristup/metodologija/dizajn. Rad se temelji na kvalitativnom pregledu relevantne domaće i međunarodne literature te odabranih slučajeva hrvatskih visokoškolskih knjižnica. Rad obuhvaća pregled javno dostupnih strateških dokumenata, projektnih inicijativa i primjera dobre prakse povezanih s održivim razvojem, s posebnim naglaskom na ulogu knjižnica u promicanju UN-ovih ciljeva održivog razvoja kroz obrazovne programe, otvoreni pristup i zelene inicijative.

Rezultati. Pregled pokazuje da visokoškolske knjižnice u Hrvatskoj već provode niz aktivnosti usklađenih s ciljevima UNSDG-a, uključujući promociju otvorenog pristupa, informacijske programe, digitalizaciju te inicijative usmjerene na socijalnu inkluziju i održivost. Međutim aktivnosti su fragmentirane i često neformalno dokumentirane, a nedostatak institucionalne podrške i sustava evaluacije ograničava prepoznatljivost doprinosa knjižnica globalnim ciljevima.

Ograničenja. Rad se temelji na dostupnoj literaturi i javno objavljenim podacima, što može ograničiti uvid u sve specifične inicijative pojedinih knjižnica u Hrvatskoj. Osim toga literatura o ovim temama u Hrvatskoj još je ograničena, pa se za neke primjere djelovanja knjižnica ne može pronaći odgovarajuća dokumentacija niti ih je moguće izravno potkrijepiti literaturnim izvorima.

Praktična primjena. Rezultati rada mogu poslužiti kao podloga za razvoj strategija i politika unutar akademskih institucija, te za jačanje uloge knjižnica kao partnera u ostvarivanju ciljeva UNSDG-a.

Društveni značaj. Isticanje doprinosa visokoškolskih knjižnica ciljevima UNSDG-a naglašava njihovu ulogu u društvenoj odgovornosti, osnaživanju obrazovanja, smanjenju nejednakosti i promicanju održivosti.

Ključne riječi: visokoškolske knjižnice; ciljevi održivog razvoja UN-a – ciljevi UNSDG-a; društvena odgovornost knjižnica; informacijska pismenost; održivo visoko obrazovanje; otvoreni pristup; strategije knjižnica

Abstract

Aim. The aim of this study is to provide a comprehensive review and analysis of both international and national research, as well as examples of good practice, regarding the role of academic libraries in achieving the United Nations Sustainable Development Goals (UNSDGs), with a particular focus on the Croatian context.

Approach/Methodology/Design. The study is based on a qualitative analysis of selected case studies of Croatian academic libraries and relevant national and international literature. The research includes an analysis of publicly available strategic documents, project initiatives, and good practice examples related to sustainable development, with particular emphasis on the role of libraries in promoting the UNSDGs through educational programmes, open access, and green initiatives.

Findings. The analysis shows that academic libraries in Croatia already implement a range of activities aligned with the SDGs, including the promotion of open access, information and media literacy programs, digitization, and initiatives aimed at social inclusion and sustainability. However, these activities are fragmented and often informally documented, while a lack of institutional support and evaluation systems limits the visibility of libraries' contributions to global goals.

Limitations. The study is based on available literature and publicly accessible data, which may limit the insight into all specific initiatives of individual libraries in Croatia. Moreover, literature on these topics in Croatia is still limited, so for some examples of library activities, adequate documentation cannot be found, nor can they be directly substantiated with literary sources.

Practical Implications. The findings can serve as a basis for the development of strategies and policies within academic institutions and for strengthening the role of libraries as partners in achieving the UNSDGs.

Social Significance. Highlighting the contributions of academic libraries to the UNSDGs emphasizes their role in social responsibility, empowering education, reducing inequalities, and promoting sustainability.

Keywords: academic libraries; Information literacy; library social responsibility; library strategies; Open access; sustainable higher education; UN Sustainable Development Goals – UNSDG goals

1. Uvod

Visokoškolske se knjižnice tradicionalno percipiraju kao potporne službe visokih učilišta, usmjerene na pružanje informacija i resursa studentima, nastavnicima i istraživačima. Međutim posljednje je desetljeće pokazalo da knjižnice mogu i trebaju djelovati kao aktivni društveni akteri, koji svojim djelovanjem doprinose ostvarivanju globalnih ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda (engl. *United Nations Sustainable Development Goals* – UNSDGs ciljeva). Ciljevi SDG-a predstavljaju univerzalni okvir za promicanje kvalitete obrazovanja, smanjenje nejednakosti, održivu potrošnju, inkluzivnost i društvenu odgovornost.

Ciljevi održivog razvoja usvojeni su 2015. na sastanku Ujedinjenih naroda o ciljevima SDG-a (UN Sustainable, 2015), gdje je prihvaćen dokument naziva *Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development*, poznat kao *Agenda 2030*, kojim su definirani prioriteti održivog razvoja do 2030. godine. Ciljevi su proizašli iz *Milenijskih razvojnih ciljeva* (engl. *Millennium Development Goals* – MDGs), koji su bili na snazi od 2000. do 2015. godine, ali koji imaju univerzalni karakter i integriraju ekonomske, društvene i okolišne dimenzije održivog razvoja (Sachs, 2015). Kao svojevrsno proširenje te inicijative ciljevi SDG-a pak služe kao globalni okvir za postizanje održivog i pravednog društva do 2030. Obuhvaćaju 17 ciljeva i 169 podciljeva koji pokrivaju područja poput kvalitete obrazovanja, smanjenja nejednakosti, održive potrošnje, okoliša, zdravlja, rodne ravnopravnosti i globalnog partnerstva (Dabengwa, 2025). Dok svaki cilj označava ključno područje u kojem svijet treba postići napredak, podciljevi detaljno definiraju što se želi postići do 2030. godine. Podciljevi su stoga konkretne, mjerljive točke unutar svakog cilja koje služe kao indikatori napretka za države, organizacije i institucije koje ih provode.

Ciljevi SDG-a predstavljaju univerzalni okvir koji se primjenjuje na različite sektore društva, uključujući obrazovne institucije, zdravstvo i socijalne službe, poslovni sektor i industriju, a koji svojim djelovanjem mogu doprinijeti ostvarenju ciljeva. Svrha ciljeva SDG-a jest postavljanjem prioriteta pokazati u kojim je područjima potrebno intervenirati da bi se postigao održivi razvoj te kako države i

institucije mogu doprinijeti održivom razvoju i razvoju društva u cjelini. Podciljevi, s druge strane, omogućuju praćenje rezultata i ocjenjivanje uspješnosti ishoda takvih aktivnosti. Ciljevi pokrivaju ekonomski, društveni i okolišni razvoj, pokazujući da održivost ne podrazumijeva samo brigu o okolišu nego uključuje socijalnu pravdu i gospodarski razvoj.¹

Sveučilišta i fakulteti sve više prepoznaju važnost ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda i integriraju ih u svoje obrazovne, istraživačke i upravljačke aktivnosti. Cilj je ne samo obrazovati studente o održivom razvoju nego i konkretno doprinijeti ostvarivanju ciljeva kroz istraživanje, projekte i institucionalne politike (Dabengwa, 2025). Akademске institucije razvijaju strateške dokumente, politike održivosti i okvire za izvještavanje koji omogućuju praćenje doprinosa različitih odjela i službi ciljevima održivog razvoja (Shaghaei i Dorch, 2025).

U tom kontekstu visokoškolske knjižnice postaju ključni partneri. One svojim aktivnostima u području pristupa informacijama, otvorenog pristupa, informacijske pismenosti i digitalizacije doprinose ciljevima kao što su SDG 4, SDG 10 i SDG 17 (Shesha i Singh, 2024; Lahyani, Diab i Moukhliiss, 2024). Sveučilišta u svijetu, ali i pojedina hrvatska sveučilišta, potiču knjižnice da sudjeluju u projektima održivog razvoja, uključujući stvaranje zelenih kampusa, promicanje digitalnih i otvorenih resursa, te razvijanje programa edukacije i podrške istraživanju usmjerenih na SDG (IFLA, 2018a).

2. Pregled literature

Posljednje se desetljeće javlja sve veći interes za istraživanjem uloge visokoškolskih knjižnica u ostvarivanju ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda. Pregled međunarodnih istraživanja i studija slučaja (Thorpe i Gunton, 2022; Dabengwa, 2025; Dei i Asante, 2022; Shesha i Singh, 2024; Mohamed Sekkat University Library, 2024; Shaghaei i Dorch, 2025) ukazuje na različite pristupe, izazove i dobre prakse koje knjižnice primjenjuju kako bi doprinijele globalnim ciljevima održivosti. Vidljivo je da su knjižnice još jednom prepoznale kako se prilagoditi potrebama suvremenog društva.

Dei i Asante (2022) istražuju ulogu visokoškolskih knjižnica u četiri sveučilišne knjižnice u Gani s fokusom na SDG 4. Rezultati pokazuju da su knjižničari svjesni važnosti SDG-a, a knjižnice nude obrazovne materijale, programe informacijske pismenosti i edukacije za korisnike. Istovremeno, studija ukazuje da te knjižnice nemaju vlastite interne politike koje uključuju ciljeve SDG-a, nego se oslanjaju

¹ Svi ciljevi navedeni su u ovom broju Vjesnika bibliotekara Hrvatske 1/2026. u članku autorica Jelinčić i Pranić 2. poglavlje, pa ih na ovome mjestu ne ponavljamo.

na opće smjernice UN-a i politike matičnih sveučilišta, što ukazuje na prostor za strateško jačanje njihove uloge u održivom razvoju.

U radu *Assessing the United Nation's Sustainable Development Goals in academic libraries*, aktivnosti knjižnice analiziraju se i povezuju s ciljevima SDG-a. Autori pokazuju da usluge, projekti i planovi rada knjižnice doprinose ostvarivanju osam od 17 ciljeva SDG-a te ističu da se okvir SDG-a može koristiti kao alat za evaluaciju i strateško planiranje rada visokoškolskih knjižnica (Thorpe i Gunton, 2022).

Studija slučaja Mohamed Sekkat University Library (2024) dodatno ilustrira praktične primjere. Knjižnica se u tom slučaju pojavljuje kao pouzdan centar informacija koji organizira, čuva i distribuira znanje u svrhu ostvarivanja ciljeva SDG-a. Posebno se ističe uloga knjižnice u omogućavanju pristupa informacijama, potpori istraživanja i suradnji s akademskom zajednicom korisnika, što pokazuje kako knjižnice mogu aktivno podržavati globalne ciljeve kroz lokalne inicijative.

Shesha i Singh (2024) istražuju indijske visokoškolske knjižnice i njihov doprinos ključnim ciljevima SDG-a, uključujući ciljeve SDG 4, SDG 5, SDG 10 i SDG 17. Autori naglašavaju važnost digitalne infrastrukture, cjeloživotnog učenja i strateških politika kao glavnih čimbenika djelovanja knjižnica u okviru globalnih ciljeva, pokazujući kako infrastrukturni i strateški resursi utječu na sposobnost knjižnica pri ostvarivanju održivog razvoja.

Shaghaei i Dorch (2025) prikazuju primjer Sveučilišne knjižnice južne Danske, koja integrira održivost u strategiju i poslovanje knjižnice. Knjižnica se pojavljuje kao partner sveučilišnih ciljeva održivosti te nastoji uključiti održive prakse u svakodnevno poslovanje i suradnju s akademskom zajednicom, pokazujući kako strateški pristup može transformirati knjižnicu u aktivnog aktera održivosti.

Dabengwa (2025) u svojoj studiji *Are academic libraries doing enough to support the sustainable development goals (SDGs)? A Mixed methods review* analizira međunarodnu ulogu visokoškolskih knjižnica na temelju literature iz međunarodnih baza poput Scopus i Web of Science. Rezultati pokazuju da knjižnice često kroz aktivnosti promiču više ciljeva SDG-a istovremeno, ali postoji ograničena svijest o održivosti, a ponekad se javljaju i primjeri tzv. *SDG washing*, gdje se redovne aktivnosti označavaju kao doprinos ciljevima bez stvarne strategije ili sustava praćenja učinka. U literaturi se taj pojam opisuje kao jaz između retoričkog prihvatanja ciljeva SDG-a u strateškim dokumentima ili javnoj komunikaciji i konkretnih institucionalnih praksi koje bi ih trebale provoditi (Heras-Saizarbitoria, Urbietta i Tari, 2022). Taj je koncept važan za analizu institucionalnih politika jer omogućuje kritičko razlikovanje između simbolične podrške održivom razvoju i stvarne implementacije održivih praksi. U hrvatskom kontekstu, gdje su aktivnosti knjižnica povezane s održivim razvojem često projektne i fragmentirane, pojam *SDG washing* može pomoći u kritičkoj evaluaciji stvarnog doprinosa institucija

ciljevima održivog razvoja. Autor naglašava kako institucionalna kultura, vodstvo i partnerstva igraju ključnu ulogu u uspješnoj implementaciji programa SDG-a te sugerira potrebu razvoja standardiziranih alata za usporedbu doprinosa knjižnica u globalnom kontekstu.

Dodatno, portal IFLA Library Map of the World – „SDG Stories“ (IFLA, 2018b) pruža pregled međunarodnih primjera knjižničnih aktivnosti vezanih uz ciljeve SDG-a, pokazujući kako knjižnice u različitim zemljama doprinose održivom razvoju kroz informacijske usluge, obrazovne programe i projekte koji podržavaju lokalne i globalne ciljeve. Primjeri dobre prakse iz različitih dijelova svijeta pokazuju da visokoškolske knjižnice mogu imati važnu ulogu u provedbi ciljeva održivog razvoja kroz različite institucionalne inicijative i programe. Tako, primjerice, Sveučilišna knjižnica u Utrechtu (Nizozemska) kroz promicanje otvorene znanosti izravno pridonosi smanjenju nejednakosti u pristupu informacijama. Nacionalna knjižnica u Singapuru u svom djelovanju ističe koncept „zelenog vodstva“ kroz povećanje energetske učinkovitosti zgrada i digitalnu transformaciju knjižničnih usluga. Sveučilište u Corku (Irska) provodi projekte usmjerene na održivost kampusa, poput kampanje „Love Our Library“, kojom se potiče odgovorno korištenje resursa i smanjuje potrošnja energije, čime knjižnica postaje aktivni sudionik u promicanju održivog ponašanja među studentima i zaposlenicima. Slični primjeri vidljivi su i u drugim akademskim okruženjima. Knjižnica Sveučilišta u Göteborgu (Švedska) kroz model „Living Lab“ pozicionira knjižnicu kao prostor za eksperimentiranje i testiranje održivih rješenja u suradnji s lokalnom zajednicom i istraživačima. Istodobno, knjižnica Open University of Catalonia (Španjolska) aktivno sudjeluje u provedbi sveučilišnog plana rodne ravnopravnosti te razvija vodiče za integraciju rodne perspektive u nastavne materijale, sudjeluje u institucionalnim kampanjama i osigurava da obrazovni resursi ne sadrže rodne stereotipe. Takve inicijative pokazuju kako visokoškolske knjižnice mogu doprinijeti ne samo okolišnim nego i društvenim dimenzijama održivog razvoja, posebice u područjima obrazovanja, jednakosti i pristupa informacijama. Zajedničko ovim primjerima jest prepoznavanje knjižnice kao aktivnog čimbenika društvenih promjena.

Upravo sposobnost knjižnica da globalne ciljeve pretoče u specifične lokalne inicijative čini temelj za razumijevanje njihove uloge u visokoobrazovnom sustavu. Sustavan pregled tih globalnih trendova i alata poput IFLA-inih smjernica nužan je za uvid u trenutačno stanje u domaćem okruženju. U sljedećem poglavlju fokus se stoga prebacuje na nacionalni kontekst, istražujući u kojoj mjeri knjižnice u Hrvatskoj prate te obrasce i koje su specifične prepreke ili prilike za njihovu primjenu u lokalnom akademskom okruženju.

Pregled navedenih istraživanja i studija slučaja pokazuje nekoliko zajedničkih obilježja u pristupu visokoškolskih knjižnica ciljevima održivog razvoja. Prije svega, više autora naglašava ulogu knjižnica kao ključnih posrednika u omogućavanju

pristupa informacijama, podršci obrazovanju i istraživanju te razvoju programa informacijske pismenosti, čime knjižnice doprinose ostvarivanju ciljeva održivog razvoja. Zajednički zaključak tih istraživanja jest da visokoškolske knjižnice posjeduju značajan potencijal za doprinos globalnim ciljevima održivog razvoja, ali da je za njegovo potpuno ostvarenje potrebno jačanje institucionalne podrške, razvoj strateških politika i sustava evaluacije te snažnija integracija održivosti u svakodnevno poslovanje knjižnica. U tom je kontekstu posebno važno sagledati na koji se način ti međunarodni trendovi i preporuke odražavaju u nacionalnim okvirima i praksama visokoškolskih knjižnica, što predstavlja polazište za pregled hrvatskog konteksta u sljedećem poglavlju.

2.1. Hrvatski kontekst – pregled literature i prakse

U hrvatskom kontekstu literatura koja izravno analizira odnos između knjižnica i ciljeva održivog razvoja još je uvijek ograničena. Većina dostupnih radova bavi se pojedinačnim projektima ili konceptom zelenih knjižnica, dok se sustavne analize doprinosa visokoškolskih knjižnica ostvarivanju ciljeva SDG-a tek sporadično pojavljuju u stručnoj i znanstvenoj literaturi. Zbog toga pregled literature u hrvatskom kontekstu ostaje relativno skroman, što predstavlja jedno od ograničenja ovog rada. S druge strane upravo nedostatak istraživanja upućuje na potrebu za daljnjim proučavanjem te tematike. Kako bi se pružio širi tematski okvir, rad je stoga nadopunjen pregledom međunarodne literature i primjerima dobre prakse iz drugih akademskih knjižnica koje već sustavno integriraju ciljeve SDG-a u svoje aktivnosti. Postojeći radovi u *Vjesniku bibliotekara Hrvatske* ukazuju na važnost knjižnica kao društvenih aktera, sposobnih doprinijeti obrazovanju, dostupnosti informacija i inkluziji, što se implicitno povezuje s ciljevima održivog razvoja (Kovačević, I. i Agbaba, R., 2024.; Bačić, 2019). Empirijski primjeri, poput studije o knjižnici Fakulteta građevinskog i Arhitektonskog fakulteta Osijek, pokazuju da hrvatske visokoškolske knjižnice već provode aktivnosti koje podržavaju održivi razvoj, uključujući digitalizaciju, zelene inicijative i promicanje pristupa informacijama, ali te aktivnosti ostaju fragmentirane i neformalizirane (Zobundžija i Dolaček-Alduk, 2021). Mumelaš i Klemar Bubić (2024) ukazuju na važnost institucionalne svijesti i održivih navika djelatnika knjižnica kao temelja za integraciju principa SDG-a u svakodnevno poslovanje. Dragaš (2017) također naglašava ulogu „zelenih knjižnica“ u podizanju ekološke pismenosti korisnika i šire zajednice. Čadovska i Tkalčić (2017) proširuju tu perspektivu ističući da zelena pismenost postaje strateški element informacijske službe, povezujući knjižničnu edukaciju s održivim razvojem. Kraljević (2013) prikazuje praktične primjere kroz projekte Društva bibliotekara Istre. Jedan od ranih primjera inicijativa usmjerenih na održivi razvoj u hrvatskim knjižnicama jest upravo „Green Library“ projekt, ideja koja je potekla 2011. godine u Istarskoj županiji kao inicijativa Društva bibliotekara Istre,

s ciljem edukacije javnosti i podizanja svijesti o održivom razvoju i zaštiti okoliša (Kraljević i Lukačić, 2015). Od samog početka projekt je uključivao knjižnice u Pazinu, Puli, Umagu, Novigradu, Labinu, Poreču, Buzetu, Rovinju te Sveučilišnu knjižnicu Jurja Dobrile u Puli, u suradnji s lokalnim organizacijama i institucijama. Aktivnosti projekta obuhvaćale su razne oblike edukacije i javnog angažmana – od mrežnog mjesta i dokumentarnih projekcija do predavanja, javnih rasprava i promocija knjiga s ekološkom tematikom – usmjerenih na praktične korake i savjete koji omogućuju pojedincima da svakodnevno doprinosu održivom razvoju i zaštiti okoliša (Kraljević i Lukačić, 2015). Taj projekt predstavlja primjer kako knjižnice, kroz lokalne i participativne inicijative, mogu aktivno promicati ciljeve SDG-a i ekološku pismenost unutar zajednice. Nadalje, Zrnić i suradnici (2021) analiziraju aktivnosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, pokazujući kako visokoškolska knjižnica integrira održivost u svoje programe, suradnju s korisnicima i međunarodne inicijative. Adamović i Lončarić Šubaša (2024) predstavljaju sličan primjer u kontekstu Narodne knjižnice Bjelovar, gdje inovativni programi i edukativne aktivnosti za zajednicu podupiru ciljeve održivog razvoja.

Glavni izazov u hrvatskom kontekstu predstavlja nedostatak sustavnog praćenja i istraživanja održivih praksi u knjižnicama te prepoznavanja prepreka koje utječu na njihovu implementaciju, što otežava razvoj jasnih strategija i mehanizama evaluacije doprinosa knjižnica ciljevima održivog razvoja (Mumelaš i Klemar Bubić, 2024). Unatoč tome stručna zajednica pokazuje rastući interes za tu tematiku kroz konferencije i rasprave o održivosti knjižnica (primjerice međunarodna konferencija o zelenim knjižnicama „Let’s Go Green!“), što stvara povoljne prilike za razvoj strateških politika i sustavne integracije ciljeva SDG-a u visokoškolske knjižnice. Te inicijative i literatura ukazuju da hrvatske visokoškolske knjižnice već djeluju u smjeru globalnih trendova, no potrebna je sustavna podrška kako bi njihov trud postao vidljiv i prepoznatljiv u institucionalnom i društvenom kontekstu.

Navedeni primjeri i studije iz međunarodne literature ukazuju na to da visokoškolske knjižnice mogu imati značajnu ulogu u ostvarivanju ciljeva održivog razvoja. Primjeri projekata i inicijativa u visokoškolskim knjižnicama pokazuju da se doprinos ciljevima SDG-a ostvaruje kroz različite aktivnosti, poput promicanja otvorene znanosti (Sveučilišna knjižnica u Utrechtu, Nizozemska), razvoja programa informacijske pismenosti (Sveučilište u Corku, Irska), poticanja održivih praksi u knjižničnom poslovanju i energetske učinkovitosti (Nacionalna knjižnica u Singapuru), uključivanja knjižnica u institucionalne strategije održivosti i rodne politike (Katalonsko otvoreno sveučilište, Španjolska) te kroz eksperimentalne projekte suradnje s lokalnom zajednicom i testiranje održivih rješenja (Sveučilište u Göteborgu, Švedska) (IFLA, 2023; Dabengwa, 2025). Također se ističe važnost institucionalne podrške, strateškog planiranja i sustava praćenja učinka kako bi se aktivnosti knjižnica sustavno povezale s ciljevima održivog razvoja i njihov doprinos bio vidljiv i mjerljiv. U literaturi se stoga naglašava da integracija načela održivosti

u svakodnevno poslovanje knjižnica, obrazovne programe i međunarodne inicijative predstavlja učinkovit način za jačanje njihove uloge u ostvarivanju globalnih ciljeva održivog razvoja (IFLA, 2023; Heras-Saizarbitoria, Urbieta i Tari, 2022). Nadalje, navedeni primjeri iz domaće literature također pokazuju da knjižnice u Hrvatskoj prepoznaju svoju ulogu u promicanju održivog razvoja. Projekti i inicijative ukazuju da se doprinos ciljevima SDG-a ostvaruje kroz edukativne programe i javne aktivnosti usmjerene na podizanje ekološke svijesti (projekt Zelena knjižnica Društva bibliotekara Istre), integraciju održivosti u rad akademskih knjižnica (Zelena knjižnica Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu) te povezivanje knjižničnih aktivnosti s temama održive gradnje i klimatskih promjena (Zelena knjižnica Građevinskog i arhitektonskog fakulteta u Osijeku) (Kraljević i Lukačić, 2015; Zrnić i dr., 2021; Milanović i Iljkić, 2024).

Pregled međunarodne i domaće literature pokazuje određene podudarnosti, ali i razlike u razini razvijenosti istraživanja i praksi povezanih s ciljevima održivog razvoja u visokoškolskim knjižnicama. Međunarodna literatura sve češće pristupa toj temi sustavno, kroz empirijska istraživanja, analize strateških politika i studije slučaja koje povezuju knjižnične aktivnosti s konkretnim ciljevima SDG-a. U takvim se radovima naglašava važnost institucionalnih strategija, digitalne infrastrukture, partnerskih mreža i mehanizama evaluacije doprinosa knjižnica održivom razvoju. Također se sve više raspravlja o izazovima implementacije, poput nedostatka institucionalnih politika ili pojave simboličnog prihvaćanja ciljeva SDG-a bez stvarne integracije u praksu. S druge strane hrvatska literatura pokazuje da knjižnice prepoznaju važnost održivog razvoja te provode niz aktivnosti koje se mogu povezati s ciljevima održivog razvoja, osobito u području ekološke pismenosti, edukativnih programa i inicijativa usmjerenih na lokalnu zajednicu. Međutim za razliku od međunarodnog konteksta, istraživanja su češće usmjerena na pojedinačne projekte ili inicijative, dok su sustavne analize doprinosa visokoškolskih knjižnica ciljevima SDG-a još uvijek relativno rijetke. Aktivnosti knjižnica stoga se često provode na projektnoj ili inicijativnoj razini, bez jasnog strateškog okvira i formaliziranih sustava praćenja njihovog učinka.

Iako su navedene inicijative još uvijek u ranoj fazi, trend je jasan: akademske institucije prepoznaju važnost integriranja ciljeva SDG-a u strategije i svakodnevne aktivnosti, a knjižnice, zahvaljujući svojoj ulozi u obrazovanju i informiranju, postaju aktivni akteri u realizaciji globalnih ciljeva (Dabengwa, 2025). Takav pristup ne samo da povećava institucionalnu vidljivost knjižnica nego i osnažuje njihovu društvenu ulogu unutar sveučilišne zajednice i šire.

3. Metodologija

Ovaj rad koncipiran je kao pregledni rad s ciljem sagledavanja uloge hrvatskih akademskih knjižnica u kontekstu provedbe ciljeva SDG-a. Pregledni pristup odabran je zbog prirode teme, koja zahtijeva sintezu postojećih znanstvenih i stručnih spoznaja, strateških dokumenata i opisa prakse, a ne provedbu primarnog empirijskog istraživanja.

Pregled se temelji na sekundarnim izvorima, uključujući znanstvene i stručne radove iz područja knjižničarstva i informacijskih znanosti, publikacija međunarodnih strukovnih organizacija (npr. IFLA), strateške dokumente te javno dostupne opise projekata i inicijativa povezanih s održivim razvojem. Pregled literature obuhvatio je domaće izvore dostupne putem portala HRČAK i izdanja *Vjesnika bibliotekara Hrvatske*, kao i relevantne međunarodne radove indeksirane u znanstvenim bazama podataka.

Hrvatski kontekst razmatran je kroz pregled objavljenih stručnih i znanstvenih priloga te javno dostupnih informacija o djelovanju pojedinih akademskih knjižnica. U tom smislu, u radu se ilustrativno navode primjeri prakse Središnje knjižnice Sveučilišta u Zagrebu Fakulteta elektrotehnike i računarstva (FER), Knjižnice Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu („Green Library Project“), Knjižnice Građevinskog i arhitektonskog fakulteta u Osijeku (Zelena knjižnica) te Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (projekt „Zelena knjižnica za zelenu Hrvatsku“). Navedeni primjeri ne tretiraju se kao empirijske studije slučaja, već služe za ilustraciju načina na koji se aktivnosti akademskih knjižnica u praksi mogu povezati s relevantnim ciljevima SDG-a.

Pregled prikupljenih izvora proveden je tematskom sintezom, s ciljem identificiranja dominantnih područja djelovanja visokoškolskih knjižnica u odnosu na ciljeve SDG-a, razine njihove formalizacije i vidljivosti te potencijala za njihovu stratešku i institucionalnu integraciju. Poseban naglasak stavljen je na aktivnosti povezane s otvorenim pristupom, informacijskom pismenošću, digitalizacijom, društvenom inkluzijom i održivim operativnim praksama. Budući da je cilj rada sintetizirati postojeća znanja i prakse, a ne procjenjivati učinke pojedinih inicijativa, pregledni pristup pokazao se najprimjerenijim.

4. Pregled prakse

4.1. *Primjeri dobre prakse visokoškolskih knjižnica hrvatskih sveučilišta*

U hrvatskom visokoškolskom knjižničarstvu moguće je prepoznati niz primjera prakse koji, iako često nisu formalno označeni kao doprinos UN-ovim ciljevima održivog razvoja, sadržajno i vrijednosno odgovaraju okviru SDG-a.

Jedan od primjera je „Green Library Project“ Knjižnice Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (Zelena knjižnica FFZG). Kroz niz edukativnih i participativnih aktivnosti, poput radionica, izložbi, predavanja i filmskih projekcija, projekt promiče ekološku svijest, odgovorno ponašanje i održive prakse među studentima i akademskom zajednicom (Zelena knjižnica, s. a.). Među konkretnim aktivnostima izdvajaju se radionice i predavanja o zaštiti okoliša i održivom razvoju, tematske izložbe relevantne literature i materijala iz fonda knjižnice te filmske projekcije s ekološkom tematikom, nakon kojih se potiče diskusija i kritičko razmišljanje. Knjižnica surađuje s nastavnicima, istraživačima i vanjskim stručnjacima te udrugama koje djeluju u području održivosti, integrirajući održive teme u nastavu i društveni život Fakulteta. Dodatno, inicijativa je prepoznata i na međunarodnoj razini jer je Filozofski fakultet prvi hrvatski primjer visokoškolskih knjižnica označen na portalu IFLA Library Map of the World – „SDG Stories“. Takav pristup izravno doprinosi ostvarivanju ciljeva SDG 4 i SDG 12, a knjižnica pritom preuzima ulogu prostora neformalnog učenja i društvene promjene (Zrnić i sur., 2021).

Sličan primjer predstavlja Zelena knjižnica Građevinskog i arhitektonskog fakulteta u Osijeku, koja održivost povezuje s temeljnom znanstvenom disciplinom Fakulteta. Aktivnosti knjižnice uključuju edukacije o održivoj gradnji, klimatskim promjenama i energetske učinkovitosti, kao i poticanje digitalizacije i racionalnog korištenja resursa (Milanović i Iljkić, 2024). Osim toga Knjižnica potiče digitalizaciju dokumenata, racionalno korištenje resursa i implementaciju digitalnih alata za optimizaciju pristupa informacijama. Nadalje, u sklopu projekta organizirana su predavanja, radionice i seminari o obnovljivim izvorima energije i zaštiti okoliša, implementirani programi recikliranja i energetske učinkovite prakse te je aktivno promicano ekološki prihvatljivo ponašanje unutar akademske zajednice. Tim aktivnostima knjižnica ne samo da podržava obrazovanje i istraživanje već konkretno doprinosi ostvarivanju ciljeva SDG 4, SDG 7 i SDG 12. Primjer Građevinskog i Arhitektonskog fakulteta ilustrira kako visokoškolske knjižnice mogu prilagoditi globalne ciljeve održivog razvoja specifičnom institucionalnom i znanstvenom kontekstu, razvijajući prakse koje su relevantne za studente, nastavnike i istraživače.

Nadalje, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu svojim djelovanjem doprinosi promicanju održivog razvoja, što je posebno vidljivo kroz njenu *Strategiju* i kroz sudjelovanje u projektu „Zelena knjižnica za zelenu Hrvatsku“ (engl. *Green Library for Green Croatia*) (HKD, 2017). *Strategija razvoja Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu do 2026. godine* predstavlja ključni dokument kojim se definiraju smjerovi budućeg razvoja Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Njome se određuju prioriteti u područjima razvoja knjižničnih zbirki i usluga, digitalizacije građe, jačanja uloge knjižnice u znanstvenoj komunikaciji te unaprjeđenja infrastrukture i profesionalnih kompetencija zaposlenika. Dokument također naglašava važnost suradnje s akademskom zajednicom i drugim institucijama kako bi knjižnica mogla učinkovito podržavati obrazovanje, istraživanje i očuvanje nacionalne

kulturne baštine (NSK, 2021). Iako se ciljevi SDG-a u *Strategiji razvoja* ne navode, misija i vizija Knjižnice izravno koreliraju s načelima održivosti, inkluzivnosti i otvorenog pristupa znanju. Taj dokument predstavlja strateški okvir Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu za razdoblje do 2026. godine te definira njezinu ulogu kao „suvremenog informacijskog, znanstvenog i kulturnog središta Hrvatske te ključnog dionika u izgradnji društva znanja“ (Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2021). Plan NSK-a povezuje knjižničnu viziju s globalnim prioritetima kroz nekoliko ključnih odrednica:

- Digitalna transformacija i očuvanje baštine: Strategija stavlja snažan naglasak na izgradnju nacionalne infrastrukture za digitalno očuvanje. Time se osigurava da znanje i kulturni identitet ostanu dostupni budućim generacijama, što je temelj kulturne održivosti. U dokumentu se ističe da je jedan od primarnih ciljeva: „izgraditi i razvijati nacionalni sustav za digitalno očuvanje (NSDO) radi dugoročne pohrane i zaštite digitalne baštine“
- Knjižnica kao otvoreno i inkluzivno mjesto: NSK planira transformaciju fizičkog prostora u poticajno okruženje za učenje. Strategija predviđa „razvijanje i unaprjeđenje knjižničnih usluga za istraživače, studente i druge korisnike u skladu s njihovim potrebama i suvremenim trendovima“, čime se promiče inkluzivnost i jednake mogućnosti pristupa informacijama.
- Promicanje otvorene znanosti: Kao središte akademske zajednice, NSK djeluje kao koordinator nacionalne infrastrukture za otvorenu znanost, olakšavajući slobodan pristup istraživačkim podacima, što izravno potiče inovacije (NSK, 2021).

Nadalje, kroz operativne ciljeve, NSK provodi aktivnosti koje se mogu jasno mapirati prema sljedećim UN-ovim ciljevima održivog razvoja:

- SDG 4: NSK kontinuirano razvija programe informacijske pismenosti i podršku digitalnim vještinama. Kao središnja knjižnica Sveučilišta u Zagrebu, ona osigurava resurse nužne za visoko obrazovanje i cjeloživotno učenje.
- SDG 11: Kroz sustavno prikupljanje i zaštitu nacionalne baštine (zbirka Croatica), NSK doprinosi zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine.
- SDG 17: Strategija ističe važnost jačanja suradnje s domaćim i međunarodnim institucijama, pozicionirajući NSK kao predvodnika u mrežama poput Udruge europskih znanstvenih knjižnica LIBER (franc. *Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche*) i Konferencije europskih nacionalnih knjižničara CENL (engl. *Conference of European National Librarians*), čime se jačaju globalna partnerstva za održivi razvoj (NSK, 2021).

Pregled *Strategije razvoja Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu do 2026. godine* upućuje na to da Knjižnica provodi aktivnosti koje doprinose ciljevima odr-

živog razvoja, premda ti ciljevi nisu eksplicitno definirani u strateškom dokumentu. To potvrđuje da postoji visoka operativna uključenost, ali niska strateška svjesnost unutar Knjižnice. Aktivnosti NSK-a prirodno pokrivaju više ciljeva SDG-a odjednom, iako to nije rezultat strategije već suproizvod temeljne djelatnosti Knjižnice. Dobar primjer jest projekt digitalizacije koji nije definiran kao doprinos „smanjenju nejednakosti u pristupu znanju“, već kao „razvoj sustava za digitalno očuvanje“. Također je vidljiva ograničena svijest o održivosti kao konceptu u okviru ciljeva SDG-a. Naime, u *Strategiji* se pojam „održivosti“ pojavljuje u kontekstu financijske i operativne održivosti same ustanove (npr. održivost sustava, održivost infrastrukture), a ne u kontekstu globalnog održivog razvoja (društvenog, ekonomskog i ekološkog utjecaja). Ipak održivost se prepoznaje kao jedan od ključnih koncepata budućeg razvoja knjižnice. Nadalje, ne postoji sustav praćenja učinka koji bi dokazao stvarni pomak u smjeru održivosti. Dakle, izostanak eksplicitnog povezivanja strateških aktivnosti s pojedinim ciljevima SDG-a može se promatrati kao još jedan primjer nedovoljno formaliziranih načina planiranja i provedbe aktivnosti povezanih s održivim razvojem u visokoškolskim knjižnicama.

Uz *Strategiju* Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, važno je istaknuti i projekt „Zelena knjižnica za zelenu Hrvatsku“, koji predstavlja nacionalnu inicijativu usmjerenu na promicanje održivog razvoja u knjižničnom sektoru. Projekt „Zelena knjižnica za zelenu Hrvatsku“ počeo je 2016. godine, a bio je usmjeren na edukaciju korisnika i podizanje svijesti o zaštiti prirode, očuvanju okoliša i održivom upravljanju prirodnim resursima. Projekt se temeljio na bogatom knjižničnom fondu tematski povezanom s područjem ekologije i održivog razvoja (Korak u prostor, 2016). Knjižničari iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu tako su željeli potaknuti informiranost i angažman korisnika o pitanjima održivosti te popularizirati aktivnosti institucija i organizacija koje djeluju u području zaštite prirode (Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2017). Projektom se također promicala suradnja s različitim stručnjacima i ustanovama te su redovito predstavljani rezultati znanstvenih istraživanja i projekata vezanih za održivi razvoj. Taj primjer ukazuje na potencijal knjižnica da djeluju na strateškoj razini i povezuju lokalne inicijative s globalnim okvirima.

Još jedna visokoškolska institucija koja je na pragu razvoja inicijativa vezanih za ciljeve održivog razvoja (SDG) jest Fakultet elektrotehnike i računarstva u Zagrebu (FER), sa Središnjom fakultetskom knjižnicom. Fakultet je donio *Strategiju razvoja za razdoblje 2024.–2028.*, koja se fokusira na unaprjeđenje obrazovanja, istraživanja, inovacija, digitalizacije i zelene tranzicije, s naglaskom na infrastrukturni razvoj i društvenu odgovornost. No iako se ideje povezane s održivošću, uključivošću i društvenim doprinosom mogu prepoznati u strateškim prioritetima FER-a, ciljevi SDG-a nisu eksplicitno navedeni, pa se formalna povezanost s globalnim okvirima još razvija. Ipak, Fakultet je u praksi prepoznao važnost ciljeva SDG-a kroz zajednička predstavljanja i informativne kampanje u suradnji sa Središnjom

knjižnicom FER-a, gdje su promicani principi održivosti i globalnih ciljeva. Taj primjer pokazuje da postoji plodno tlo za daljnju implementaciju ciljeva SDG-a unutar strateških i operativnih aktivnosti Fakulteta. Stoga se Središnja knjižnica FER-a može istaknuti kao primjer visokoškolske knjižnice u kojoj su se inicijative povezane s ciljevima održivog razvoja razvijale spontano i postupno, u skladu sa strateškim prioritetima matičnog fakulteta, a ne kao rezultat formalno usvojene strategije SDG-a knjižnice. Takav razvoj potvrđuje da knjižnice mogu prepoznati i operacionalizirati institucionalne ciljeve kroz vlastite aktivnosti, čak i bez eksplisitnog pozivanja na globalne razvojne okvire.

Primjerice, u području kvalitetnog obrazovanja, Središnja knjižnica FER-a razvila je programe informacijske pismenosti koji proizlaze iz obrazovnih ciljeva Fakulteta, osobito usmjerenih na osnaživanje digitalnih i istraživačkih kompetencija studenata i istraživača. Konkretno, kroz priručnike i upute knjižnica ciljano jača ove vještine, pružajući korisnicima strukturirane smjernice za učinkovito korištenje digitalnih resursa, upravljanje informacijama i razvoj istraživačkih sposobnosti (Fakultet elektrotehnike i računarstva, s. a.). Osim toga Knjižnica organizira radionice usmjerene na iste kompetencije, omogućujući praktičnu primjenu znanja i vještina u akademskom i istraživačkom kontekstu. Te aktivnosti izravno podupiru strateško opredjeljenje Fakulteta prema izvrsnosti u obrazovanju i cjeloživotnom učenju te su u skladu sa SDG ciljem 4 jer omogućuju studentima i istraživačima stjecanje kompetencija potrebnih za učinkovito sudjelovanje u suvremenom akademskom i digitalnom okruženju. Praćenjem znanstvene produktivnosti, usmjeravanjem politika Fakulteta prema otvorenom pristupu i održavanjem istraživačke infrastrukture, Središnja knjižnica FER-a aktivno doprinosi području industrije, inovacija i infrastrukture. Osim toga Knjižnica podržava razvoj digitalnih repozitorija i otvorenih podataka, omogućujući pohranu, dijeljenje i ponovnu uporabu znanstvenih rezultata te digitalizaciju zbirki i resursa radi olakšanog pristupa znanstvenim materijalima. Aktivnosti uključuju edukativne programe, radionice i priručnike koji osnažuju istraživačke i digitalne kompetencije. Tako Središnja knjižnica FER-a djeluje kao ključni posrednik između istraživača, institucionalnih ciljeva i globalnih znanstvenih praksi. U kontekstu smanjenja nejednakosti, Središnja knjižnica FER-a razvija inkluzivne usluge i osigurava jednak pristup informacijskim resursima, prateći institucionalne politike jednakih mogućnosti i pristupačnosti. Primjerice, čitateljski klub FERbook promovira inkluzivnost kroz teme vezane uz mentalno zdravlje studenata, ravnopravnost i socijalnu uključenost, potičući otvoreni dijalog i sudjelovanje svih članova akademske zajednice. Te aktivnosti dodatno potvrđuju ulogu knjižnice kao društveno odgovorne službe unutar akademske zajednice. Nadalje, u okviru cilja Središnja knjižnica provodi višegodišnji projekt digitalizacije stare i vrijedne građe s ciljem očuvanja kulturne i arhivske baštine tehničkih znanosti i omogućavanja njezine dugoročne dostupnosti istraživačima i akademskoj zajednici. Građa obuhvaća zapisnike sjednica Tehničkog fakulteta od 1919. do 1956. godine,

dokumente koji opisuju razvoj Fakulteta, formiranje laboratorija, odluke o nastavnim planovima i programima te doprinos institucije znanstveno-istraživačkom životu Sveučilišta u Zagrebu i šire društvene zajednice (Marijanović i Tucaković, 2020). Digitalizacija omogućuje pregledavanje sadržaja bez fizičkog rukovanja originalima, čime se smanjuje rizik od oštećenja i gubitka građe, osiguravajući njezinu održivost i dostupnost budućim generacijama. Knjižnica provodi i kulturne aktivnosti, poput izložbi, predavanja i radionica, kojima se promiče pristup kulturnoj i znanstvenoj baštini te potiče kreativnost i istraživačke kompetencije. Te aktivnosti dodatno podupiru ciljeve SDG 4 i SDG 11.

Primjer Središnje knjižnice FER-a, dakle, pokazuje da spontane inicijative, kada su usklađene sa strateškim dokumentima matične institucije, mogu ostvariti značajan i mjerljiv doprinos ciljevima SDG-a, čak i bez formalne politike. Kroz godine provedene su brojne aktivnosti u područjima koja se poklapaju s ciljevima SDG-a, ali formalizacija procesa i uvođenje instrumenata za provedbu i vrednovanje doprinosa ciljevima još predstavlja prostor za razvoj. Taj model pokazuje kako hrvatske visokoškolske knjižnice mogu koristiti postojeće institucionalne okvire kao osnovu za stratešku implementaciju ciljeva SDG-a u budućnosti. Takav model razvoja predstavlja realističan i primjenjiv put za brojne hrvatske visokoškolske knjižnice koje već djeluju u sličnim institucionalnim okolnostima.

Navedeni primjeri potvrđuju da pojedine hrvatske visokoškolske knjižnice aktivno doprinose ciljevima održivog razvoja, ali uglavnom na neformalan i fragmentiran način. Upravo zbog izostanka formalnih strategija, pokazatelja i evaluacijskih mehanizama, njihov doprinos često ostaje nedovoljno vidljiv i prepoznat. Sustavna integracija ciljeva SDG-a u strateške dokumente akademskih institucija omogućila bi knjižnicama da svoj postojeći rad učine prepoznatljivim, mjerljivim i dugoročno održivim.

4.2. Uključivanje ciljeva SDG-a u strategije visokoškolskih knjižnica

U međunarodnoj praksi visokoškolskih knjižnica sve se više naglašava važnost usklađivanja knjižničnih strategija sa strateškim planovima sveučilišta, čime se knjižnice pozicioniraju kao strateški partneri u ostvarivanju institucionalnih ciljeva. U tom se kontekstu u pojedinim strateškim dokumentima i praksama visokoškolskih knjižnica pojavljuje i uključivanje ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda, odnosno šireg koncepta održivosti, što je vidljivo i na primjeru Sveučilišnih knjižnica York u Torontu.

U sveučilišnoj knjižnici u Torontu (York University Libraries – YUL) razvijen je strateški plan za razdoblje 2021. – 2026. (York University Libraries, 2021) koji je usklađen sa širim *Akademskim planom Sveučilišta York* (University Academic Plan 2020 – 2025). Strateški plan usmjeren je na jačanje digitalnih usluga, razvoj

otvorene znanosti, unaprjeđenje pristupa informacijama te poticanje suradnje s istraživačima, studentima i partnerima iz šire zajednice (York University Libraries, 2021). Među glavnim prioritetima ističu se razvoj korisnički usmjerenih knjižničnih usluga, potpora otvorenoj znanosti i upravljanju istraživačkim podacima, unaprjeđenje digitalne infrastrukture te jačanje partnerstava s fakultetima i istraživačkim centrima. Poseban naglasak stavljen je na inkluzivnost, dostupnost informacija i potporu interdisciplinarnom istraživanju. Implementacija strategije provodi se kroz razvoj novih digitalnih alata, jačanje edukacijskih programa za studente i istraživače te kroz integraciju knjižničnih usluga u nastavne i istraživačke procese na sveučilištu. Jedan od važnih elemenata provedbe jest i povezivanje knjižničnih aktivnosti s institucionalnim prioritetima definiranim u *Akademskom planu*. Učinci takvog pristupa vidljivi su u većoj vidljivosti znanstvene produkcije sveučilišta, jačanju infrastrukture za otvorenu znanost te u aktivnijoj ulozi knjižnice kao partnera u istraživanju i obrazovanju. U vrijednostima strateškog plana knjižnice navodi se da YUL „razvija i provodi svoje programe i usluge s održivosti kao jednim od ključnih principa“, te da integrira principe inkluzivnosti, raznolikosti i pripadnosti u sve aktivnosti. Plan Knjižnice Sveučilišta York jasno povezuje knjižničnu viziju i misiju s ciljevima SDG-a kroz nekoliko konkretnih koraka (York University Libraries, 2021):

- partnerstvom i suradnjom: Knjižnica planira suradnju s Fakultetskim uredom za održivost kako bi unaprijedila održive prakse u prostoru i poslovanju knjižnice. To uključuje planiranje i realizaciju tzv. prostora zelene knjižnice te poticanje vrijednosti održivosti u svim knjižničnim projektima.
- vidljivošću inicijativa SDG-a: YUL radi na tome da knjižnica postane središte za promicanje zajedničkih projekata SDG-a i inicijativa SDG-a, olakšavajući suradnju s fakultetima, zajednicama i partnerima kako bi doprinijela globalnim ciljevima kroz znanje, resurse i suradničke programe.
- integracijom u akademski kurikulum: Strateški plan predviđa i razvoj kurikuluma i prilika za integraciju sadržaja SDG-a u nastavu i istraživanje kroz suradnju knjižnica s nastavnicima.

4.3. SDG-u aktivnosti u praksi

Osim strateškog okvira, YUL vodi i konkretne aktivnosti usmjerene prema pojedinim ciljevima SDG-a, koje su dokumentirane kroz izvještaje *Advancing UN SDGs*. Primjeri uključuju sljedeće:

- YUL provodi programe kritičke informacijske pismenosti i podršku digitalnoj pismenosti te partnerstva s lokalnim školama (npr. projekt „La Casita Azul u Costa Rici“) koji doprinose obrazovanju i pristupu znanju (SDG 4).

- Knjižnične usluge usmjerene su na inkluzivnost i pristupačnost, uključujući suradnju na međunarodnim zadacima vezanim uz pristup sadržajima osjetljivim skupinama i pristup alternativnim formatima (SDG 10).
- Aktivnosti vezane za pristup arhivima i zaštitu kulturne baštine doprinose inkluzivnim i održivim zajednicama (SDG 11).
- Suradnja s lokalnim zajednicama u području Jane Finch usmjerena je na izgradnju inkluzivnih istraživačkih praksi i demokratskog pristupa informacijama (SDG 16) (York University Libraries, 2021).

Usporedba te strane knjižnice s NSK-om, iz prethodnog potpoglavlja, pokazuje da YUL koristi ciljeve SDG-a kao izravan terminološki okvir, dok NSK iste te ciljeve integrira kroz koncepte otvorene znanosti, digitalne transformacije i nacionalne obrazovne infrastrukture.

Primjer York University Libraries predstavlja konkretno i sistematsko uključivanje ciljeva SDG-a u strateško planiranje visokoškolske knjižnice, ne samo deklarativno nego i kroz partnerske projekte i operativne inicijative. Takav model pokazuje kako knjižnice mogu biti aktivni sudionici institucionalnih projekata održivosti i globalne odgovornosti, što može poslužiti kao vrijedan primjer i inspiracija za hrvatske visokoškolske knjižnice u izradi vlastitih strategija.

4.4. Pristupi i resursi za integraciju ciljeva SDG-a u knjižnice

International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA) nudi smjernice za knjižnice naziva *IFLA SDG Storytelling Manual* (IFLA, 2018a) o tome kako mapirati i komunicirati aktivnosti prema ciljevima SDG-a kroz tzv. „SDG Stories“ metodologiju, što je često korišten korak prema formalnoj integraciji u strateške planove. Primjeri knjižnica koje kreiraju komisije SDG-a za knjižnice ili aktivnosti u okviru sveučilišnih centara održivosti (npr. SDG knjižnica Sveučilišta Colombo) pokazuju praktične modele kako se pristup utemeljen na SDG-u može organizirati i implementirati. Knjižnica Sveučilišta Colombo (University of Colombo Library, 2025) prikuplja, organizira i pruža pristup informacijama relevantnima za sve ciljeve SDG-a, uključujući obrazovne materijale, izvore informacija i vodiče za studente i nastavnike. Poseban naglasak stavljen je na podizanje svijesti i promicanje odgovornog korištenja resursa, kao i podršku istraživanju i inovacijama koje se tiču održivog razvoja. Tom inicijativom knjižnica se pozicionira kao ključni partner akademske zajednice u integraciji globalnih ciljeva u obrazovne i istraživačke aktivnosti.

4.5. Praćenje i evaluacija doprinosa visokoškolskih knjižnica ciljevima SDG-a

Sustavi praćenja i evaluacije doprinosa akademskih knjižnica UN-ovim ciljevima održivog razvoja još su u ranoj fazi formalizacije, ali postoje konkretni okviri i primjeri koji omogućuju sustavno praćenje. U Hrvatskoj, visokoškolske knjižnice djeluju u okviru *Standarda za visokoškolske, sveučilišne i znanstvene knjižnice* (Standard, 2022), koji propisuje pokazatelje uspješnosti i evaluacijske liste za godišnja izvješća i planiranje rada, iako se ti pokazatelji ne odnose eksplicitno na ciljeve SDG-a. Na međunarodnoj razini neke visokoškolske knjižnice, poput Sveučilišta Južnog Queenslanda, počele su mapirati svoje aktivnosti prema ciljevima SDG-a kako bi identificirale pokazatelje za praćenje napretka i razumjele svoj doprinos globalnim ciljevima (Thorpe i Gunton, 2022). Također, IFLA je razvila smjernice i alate, uključujući „SDG Stories“ na portalu Library Map of the World (IFLA, 2018b), koji knjižnicama omogućuju dokumentiranje i vizualizaciju doprinosa pojedinim ciljevima SDG-a te korištenje tih podataka za evaluaciju i zagovaranje. Iako ne postoji jedinstven globalni standard evaluacije SDG-orijentirane djelatnosti u visokoškolskim knjižnicama, postojeći primjeri i alati pružaju temelj za razvoj sustava praćenja i evaluacije koji može biti prilagođen specifičnostima akademskog konteksta. Navedeno jasno upućuje na potrebu za daljnjim istraživanjima usmjerenima na razvoj metodoloških okvira i evaluacijskih modela namijenjenih upravo visokoškolskim knjižnicama.

5. Rasprava

Pregled primjera visokoškolskih knjižnica u Hrvatskoj pokazuje da pojedine knjižnice već neko vrijeme provode aktivnosti koje se usklađuju s UN-ovim ciljevima održivog razvoja, iako često neformalno i fragmentirano.

Ti primjeri potvrđuju trend koji je prepoznat i u međunarodnoj literaturi: visokoškolske knjižnice sve više prelaze u uloge aktivnih promicatelja društvenih promjena, koristeći svoje resurse i kapacitete za podršku kvalitetnom obrazovanju (SDG 4), inovacijama i istraživačkoj infrastrukturi (SDG 9), smanjenju nejednakosti (SDG 10) i odgovornoj potrošnji (SDG 12) (Shesha i Singh, 2024; Shaghaei i Dorch, 2025; Lahyani, Diab i Moukhliiss, 2024). Tako se uočava usklađivanje hrvatskih inicijativa s globalnim trendom, u kojem knjižnice djeluju kao strateški partneri visokoškolskih institucija u implementaciji ciljeva SDG-a (Dabengwa, 2025; IFLA, 2018a.).

Međutim, u odnosu na međunarodnu praksu, djelovanje hrvatskih knjižnica još se uvijek uglavnom razvija nesustavno i kroz pojedinačne inicijative, bez jasno definiranih institucionalnih politika, sustava vrednovanja te standardiziranih pokazatelja doprinosa ostvarivanju ciljeva SDG-a. Primjeri iz Danske i Ujedinjenog

Kraljevstva pokazuju da knjižnice mogu razviti strateške okvire i evaluacijske modele koji omogućuju sustavno planiranje, praćenje i vrednovanje aktivnosti u kontekstu ciljeva SDG-a (Shaghaei i Dorch, 2025; Shesha i Singh, 2024). Ta usporedba sugerira da Hrvatska ima značajan prostor za unaprjeđenje institucionalne podrške i formalizaciju postojećih inicijativa. U tom kontekstu važno je spomenuti pojam *SDG washing*, koji označava praksu u kojoj se redovne knjižnične aktivnosti deklarativno povezuju s određenim ciljevima SDG-a bez dokaza o stvarnom učinku (Heras-Saizarbitoria, Urbieta i Tari, 2022). Primjerice, ako se nabava e-knjiga označi kao doprinos cilju SDG 4, bez podataka o tome kako je to poboljšalo pristup znanju, radi se o deklarativnom, a ne stvarnom doprinosu. Stoga, za transformaciju visokoškolskih knjižnica nužan je prelazak s institucionalnog operativnog izvještavanja na održivo izvještavanje, čime bi se izbjeglo označavanje redovnih aktivnosti kao SDG doprinosa bez dokaza o učinku. Primjer Središnje knjižnice FER-a pokazuje da čak i spontano razvijene aktivnosti u Hrvatskoj, kada su usklađene sa strateškim planovima matične institucije (FER, 2024), mogu ostvariti značajan doprinos ciljevima SDG-a. Takav pristup ilustrira kako knjižnice ne trebaju čekati formalne smjernice da bi postale akteri održivog razvoja – dovoljna je koordinacija s institucionalnom strategijom i jasna vizija njihovih doprinosa. Međutim u promatranom slučaju izostaje deklarativno navođenje ciljeva SDG-a u strateškim dokumentima, kao i jasno definirane metode i pokazatelji za vrednovanje aktivnosti u odnosu na njih, što otežava sustavno praćenje i evaluaciju doprinosa knjižnice održivom razvoju. Upravo važnost takvog strateškog i metodološkog okvira u međunarodnom kontekstu naglašava Dabengwa (2025), koji analizira izazove i prednosti planiranih inicijativa te nudi usporedni okvir za vrednovanje učinka knjižnica u odnosu na ciljeve SDG-a. Stoga taj primjer također ukazuje da same inicijative, iako vrijedne, nisu dovoljne ako nisu jasno povezane s okvirom ciljeva održivog razvoja. Istodobno, formalno pozivanje na ciljeve SDG-a bez konkretnih aktivnosti može ostati na deklarativnoj razini. Stoga je za stvarni doprinos knjižnica održivom razvoju nužna povezanost oba elementa – praktičnih inicijativa i njihovog eksplicitnog usklađivanja s ciljevima SDG-a te odgovarajućim metodama praćenja i evaluacije. Ukupno gledano, hrvatske visokoškolske knjižnice pokazuju usklađivanje s globalnim trendovima, no postoji potreba za sustavnom podrškom, formalizacijom i evaluacijom aktivnosti kako bi doprinos ciljevima SDG-a bio vidljiv, prepoznatljiv i dugoročno održiv. Taj prijelaz s djelomičnih, spontanih inicijativa prema strateški integriranim programima predstavlja ključni izazov, ali i priliku za hrvatsko visokoškolsko knjižničarstvo u narednim godinama.

Visokoškolske knjižnice sve više prepoznaju potrebu strateškog planiranja kako bi osigurale izvrsnost u obrazovanju, istraživanju i društvenoj ulozi. Inspirirane međunarodnim modelom, knjižnice mogu razviti višegodišnje strategije koje jasno definiraju viziju, misiju i vrijednosti te postavljaju specifične ciljeve u ključnim područjima: unaprjeđenje studentskog i istraživačkog iskustva, međunarodna pre-

poznatljivost, inovacije u digitalnim i informacijskim uslugama, suradnja s akademskom i širim zajednicama, te održivo upravljanje infrastrukturom i ljudskim potencijalima. Takva bi se strategija temeljila na analizi snaga, slabosti, prilika i prijetnji, pri čemu se razvoj zbirke, digitalizacija, pristup otvorenoj znanosti, razvoj profesionalnih kompetencija zaposlenika i uključivanje korisnika u kreiranje usluga promiču kao prioritete. Takav sustavan i participativan pristup omogućuje knjižnicama da postanu središnja mjesta znanja, inovacija i kulturne interakcije u akademskom okruženju, istovremeno odgovarajući na izazove modernog obrazovanja i istraživanja.

6. Preporuke za jačanje uloge hrvatskih visokoškolskih knjižnica u provedbi ciljeva SDG-a

Na temelju pregleda primjera hrvatskih visokoškolskih knjižnica, međunarodnih iskustava i postojeće literature, moguće je formulirati nekoliko ključnih preporuka koje bi mogle unaprijediti doprinos knjižnica ostvarivanju ciljeva održivog razvoja. Preporuke uključuju stratešku integraciju, evaluaciju učinka, institucionalnu i međunarodnu suradnju te edukaciju i promicanje vrijednosti održivosti, inkluzivnosti i otvorenog pristupa.

1. Uvođenje jasne strateške komponente u knjižnice i formalizacija postojećih inicijativa
 - Visokoškolske knjižnice trebaju formalno integrirati ciljeve SDG-a u svoje strateške planove i interne politike, kako bi postojećim aktivnostima dale institucionalni okvir i trajnu vidljivost. Formalizacija uključuje:
 - Definiranje jasnih ciljeva i prioriteta knjižničnih aktivnosti u skladu s relevantnim ciljevima SDG-a (npr. SDG 4, SDG 10, SDG 12).
 - Uključivanje indikatora SDG-a u godišnja izvješća knjižnica i planove rada, čime se doprinos knjižnica institucionalno prepoznaje i vrednuje.
 - Korištenje strateških dokumenata matične institucije kao vodiča.
 - Integracija u šire sveučilišne strategije održivosti, uključujući zelene kampuse, digitalne resurse i otvoreni pristup, kako bi knjižnice postale prepoznatljivi partneri u institucionalnoj provedbi održivog razvoja.

Formalna strategija omogućuje knjižnicama ne samo bolje planiranje i koordinaciju projekata unutar fakulteta i sveučilišta nego i dugoročnu održivost inicijativa, vidljivost unutar akademske zajednice te jednostavniju komunikaciju s javnosti i vanjskim partnerima.

2. Razvoj modela evaluacije i praćenja učinka knjižničnih inicijativa na ciljeve SDG-a

Vidljivost i mjerljivost doprinosa ciljevima SDG-a ključni su za strateški razvoj visokoškolskih knjižnica. Sustav evaluacije omogućuje knjižnicama da dokumentiraju svoj utjecaj, unaprijede praksu i osiguraju institucionalnu podršku.

- Sustavi evaluacije trebaju uključivati kvantitativne i kvalitativne pokazatelje: primjerice, broj edukativnih i informativnih programa te sudionika (SDG 4), aktivnosti povezane s otvorenom znanosti i inovacijama (SDG 9), inicijative za inkluziju korisnika (SDG 10) te primjenu održivih operativnih praksi (SDG 12).
- Evaluacija može obuhvatiti i analizu zadovoljstva korisnika, angažman zaposlenika, rezultate suradnje s fakultetima i znanstveno-istraživačkim institucijama te utjecaj na lokalnu zajednicu.
- Sustavna evaluacija pomaže knjižnicama prepoznati dobre prakse, prepoznati izazove i kontinuirano prilagođavati aktivnosti u skladu s institucionalnim prioritetima i globalnim trendovima, što potvrđuju Shaghaei i Dorch (2025) u svojoj analizi evaluacijskih pristupa knjižnica.
- Dokumentirani rezultati olakšavaju zagovaranje dodatnih resursa i jačanje institucionalnog položaja knjižnica kao partnera u ostvarivanju ciljeva SDG-a.

3. Poticanje interdisciplinarnih institucionalnih i međunarodnih suradnji

Knjižnice imaju jedinstvenu ulogu u povezivanju različitih akademskih subjekata i vanjskih partnera, što omogućuje širi utjecaj na ostvarivanje SDG ciljeva.

- Unutar sveučilišta, knjižnice mogu inicirati i koordinirati suradnju s fakultetima, znanstveno-istraživačkim institucijama, laboratorijima i studentskim udrugama, posebno u interdisciplinarnim projektima koji uključuju obrazovanje, održivost, inovacije i društvenu inkluziju.
- Suradnja s međunarodnim mrežama i knjižnicama koje već imaju formalizirane strategije SDG-a (npr. IFLA, LIBER) omogućuje razmjenu dobrih praksi, učenje iz iskustava drugih institucija i usklađivanje s globalnim standardima.
- Internacionalizacija djelovanja, kako ističu Lahyani, Diab i Moukhliiss (2024), omogućava knjižnicama da povećaju vidljivost, doprinesu inovacijama i ojačaju institucionalni ugled na nacionalnoj i međunarodnoj razini.
- Knjižnice mogu koristiti međunarodne platforme, poput IFLA Library Map of the World – „SDG Stories“, za dokumentiranje i vizualizaciju svog doprinosa ciljevima SDG-a, što dodatno potiče suradnju i inspirira nove projekte.

4. Podizanje svijesti i edukacija zaposlenika i korisnika

Sustavno uključivanje knjižničara i korisnika u inicijative vezane uz teme održivog razvoja ključno je za osnaživanje institucionalne kulture održivosti i društvene odgovornosti.

- Knjižnice trebaju razvijati i provoditi radionice, predavanja, interne edukacije i kampanje koje informiraju o ciljevima SDG-a, otvorenom pristupu, inkluzivnosti i održivim praksama.
- Edukacija zaposlenika omogućuje im da postanu aktivni nositelji inicijativa, da prepoznaju prilike za inovacije i koordiniraju projekte unutar institucije.
- Edukacija korisnika, uključujući studente, istraživače i širu javnost, podiže svijest o važnosti održivosti i informacijske odgovornosti te potiče participaciju u knjižničnim programima.

Promicanje otvorenog pristupa i inkluzivnosti, kako ističu Dei i Asante (2022), omogućuje knjižnicama da doprinosе ciljevima SDG-a na način koji je mjerljiv, prepoznatljiv i dugoročno održiv, dok korisnici stječu znanja i vještine za društveno angažirano djelovanje.

5. Promicanje održivih i inkluzivnih praksi kroz obrazovne i operativne inicijative

Knjižnice trebaju sustavno integrirati održivost u svoje svakodnevno poslovanje, operativne prakse i obrazovne programe, čime jačaju društveni i ekološki utjecaj svojih aktivnosti.

- Uključivanje održivih praksi može obuhvatiti racionalizaciju potrošnje materijala, digitalizaciju resursa, optimizaciju energetske učinkovitosti i razvoj zelenih knjižničnih prostora.
- Promicanje inkluzivnosti uključuje osiguravanje jednakog pristupa osobama s invaliditetom, marginaliziranim skupinama i studentima s različitim socio-ekonomskim profilima.
- Knjižnice mogu kreirati programe koji educiraju korisnike o održivim praksama, društvenoj odgovornosti i otvorenom pristupu, te ih aktivno uključivati u projektne inicijative i aktivnosti.
- Sustavno promoviranje tih vrijednosti doprinosi stvaranju akademske i društvene kulture svjesne održivosti, potiče suradnju i partnerstva.

6. Zaključak

Pregled primjera hrvatskih visokoškolskih knjižnica pokazuje da te institucije već aktivno doprinose ostvarivanju UN-ovih ciljeva održivog razvoja, iako često djeluju neplanirano, nesustavno i *ad hoc*. Projekti poput „Green Library Project“ Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Zelene knjižnice Građevinskog i arhitektonskog fakulteta u Osijeku, projekta „Zelena knjižnica za zelenu Hrvatsku“ Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, te aktivnosti Središnje knjižnice FER-a ilustriraju različite pristupe kroz koje knjižnice podupiru obrazovanje, inkluziju, održivost i inovacije. Primjer FER-a pokazuje da i inicijative koje su nastale neformalno, ali su usklađene sa strateškim smjernicama matične institucije, mogu ostvariti mjerljiv i značajan doprinos ostvarivanju ciljeva održivog razvoja.

Visokoškolske knjižnice globalno sve više preuzimaju uloge aktivnih društvenih aktera u provedbi ciljeva SDG-a, koristeći strateške okvire, evaluacijske modele i suradnju s akademskom i profesionalnom zajednicom. Hrvatska visokoškolska knjižničarska praksa već prati te trendove, no nedostatak formalnih politika, sustava evaluacije i standardiziranih pokazatelja ograničava vidljivost doprinosa knjižnica.

Kako bi se potencijal knjižnica u ostvarivanju ciljeva SDG-a u Hrvatskoj u potpunosti realizirao, preporučuje se uvođenje jasne strateške komponente u knjižnice, razvoj modela evaluacije aktivnosti prema kriterijima SDG-a, poticanje institucionalne i međunarodne suradnje te edukacija zaposlenika i korisnika o važnosti održivog razvoja. Implementacija tih mjera omogućila bi knjižnicama da svoj postojeći doprinos učine vidljivim, mjerljivim i dugoročno održivim, te da postanu prepoznatljivi akteri društvene promjene unutar akademske zajednice.

Zaključno, hrvatske visokoškolske knjižnice već pokazuju spremnost i sposobnost za djelovanje u skladu s globalnim okvirima SDG-a, a formalizacija i sustavna integracija ciljeva SDG-a u knjižničnu praksu predstavljaju ključni korak prema jačanju njihove društvene uloge i institucionalnog utjecaja u budućnosti.

LITERATURA

- Adamović, N. i T. Lončarić Šubaša, (2024). Zazeleni se: promicanje održivog razvoja kroz inovativne programe Narodne knjižnice Bjelovar. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 67, 1: 23–41. <https://doi.org/10.30754/vbh.67.1.1179>
- Bačić, E. (2019). Zagovaranje za knjižnice i partnerstvo za održivi razvoj. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 62, 1: 35–48. [citirano: 2025–12–13]. Dostupno na: <https://izdanja.hkdrustvo.hr/casopisi/vbh/article/view/707>
- Čadovska, I. i A.-M. Tkalčić (2017). Zelena pismenost kao dio strategije razvoja informacijske službe. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 60, 1: 65–77. [citirano: 2025–12–13]. Dostupno na: https://izdanja.hkdrustvo.hr/VBH-arhiva/vbh_2017-1/VBH_2017-1_065-077.pdf

- Dabengwa, I. M. (2025). Are academic libraries doing enough to support the Sustainable Development Goals (SDGs)? A Mixed methods review. *Evidence Based Library and Information Practice* 20, 1: 148–184. [citirano: 2025–12–13]. Dostupno na: <https://journals.library.ualberta.ca/ebliip/index.php/EBLIP/article/view/30551>
- Dei, D. J. i F. Y. Asante (2022). Role of academic libraries in the achievement of quality education as a sustainable development goal. *Library Management* 43, 6/7: 439–459. [citirano: 2025–12–13]. Dostupno na: <https://doi.org/10.1108/LM-02-2022-0013>
- Dragaš, B. (2017). Zelene knjižnice za zelenu pismenost. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 60, 1: 15–28. [citirano: 2025–12–13]. Dostupno na: <https://izdanja.hkdrustvo.hr/casopisi/vbh/article/view/530/554>
- FER (2024). Sveučilište u Zagrebu Fakultet elektrotehnike i računarstva. *Strategija razvoja 2024.–2028.* Zagreb: FER.
- Heras-Saizarbitoria, I.; L. Urbieto i J. J. Tari (2022). Strategies for adoptive rhetoric: An Analysis of the Sustainable Development Goals in corporate reporting. *International Business Review* 31, 2: 101930 [citirano: 2025–12–13]. Dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/381096722_Firms_reporting_of_sustainable_development_goals_SDGs_An_empirical_study_of_best-in-class_companies
- HKD (2017). Projekt Zelena knjižnica za zelenu Hrvatsku. *HKD Novosti* 73. Dostupno na: <https://arhiva.hkdrustvo.hr/www.hkdrustvo.hr/hkdnovosti/clanak/1334.html>
- IFLA (2018a). International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA). *Libraries and the Sustainable Development Goals: A Storytelling manual.* Haag: IFLA.
- IFLA (2018b). International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA). Library Map of the World – „SDG Stories“. [citirano: 2025–12–13]. Dostupno na: <https://librarymap.ifla.org/stories>
- Korak u prostor (2016). *Zelena knjižnica za zelenu Hrvatsku.* [citirano: 2025–12–13]. Dostupno na: <https://korak.com.hr/korak-054-lipanj-2016-zelena-knjiznica-za-zelenu-hrvatsku/>
- Kovačević, I. i R. Agbaba (2024). Održivost na polici: Zelene knjižnice kao epicentri promjena. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 67, 3: 185–207. [citirano: 2025–12–13]. Dostupno na: <https://izdanja.hkdrustvo.hr/casopisi/vbh/article/view/1218>
- Kraljević, I. (2013). Zelena knjižnica: projekt Društva bibliotekara Istre. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 56, 3: 199–204. [citirano: 2025–12–13]. Dostupno na: <https://izdanja.hkdrustvo.hr/casopisi/vbh/article/view/170>
- Kraljević, I. i Lukačić, P. (2015). Project Green Library in Croatia. *IFLA Journal* 1(95), 5. Dostupno na: <https://repository.ifla.org/items/b907e3bf-6b80-4d0f-a48b-6a3c8a-c2af12>
- Lahyani i sur. (2024). Lahyani, K.; G. Diab i G. Moukhliiss. Role of academic libraries in the achievement of Sustainable Development Goals: case study. *Procedia Computer Science* (236), 566–573. [citirano: 2025–12–13]. Dostupno na: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877050924010834?via%3Dihub>

- Milanović, N. i Iljkić, I. (2024). Pregled šestogodišnjeg djelovanja zelene knjižnice Građevinskog i arhitektonskog fakulteta Osijek. *Novi uvez* 22, 42: 74–86. [citirano: 2025–12–13]. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/326687>
- Mumelaš, D. i Klemar Bubić, B. (2024). Istraživanje o održivim navikama djelatnika knjižnica. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 67, 1: 39–63. [citirano: 2025–12–13]. Dostupno na: <https://izdanja.hkdrustvo.hr/casopisi/vbh/article/view/1180/912>
- NSK (2021). Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. *Strategija razvoja Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu do 2026*. Zagreb: NSK.
- Sachs, J. D. (2015). *The Age of sustainable development*. New York: Columbia University Press.
- Shaghaei, N. i Dorch, B. (2025). Sustainability and academic libraries: a story from Denmark. *LIBER Quarterly* 35, 1. [citirano: 2025–12–15]. Dostupno na: <https://liberquarterly.eu/article/view/20154>
- Shesha, A. i R. Singh (2024). The Role of Indian academic libraries in advancing and achieving Sustainable Development Goals. *LIS Today* 1, 1: 1–10. [citirano: 2025–12–16]. Dostupno na: <https://www.journals.acspublisher.com>
- Standard (2022). Standard za visokoškolske, sveučilišne i znanstvene knjižnice. *Narodne novine* 81/1182. [citirano: 2025–12–13]. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2022_07_81_1182.html
- Thorpe, C. i L. Gunton (2022). Assessing the United Nation’s Sustainable Development Goals in academic libraries. *Journal of Librarianship and Information Science* 54, 2: 208–215. [citirano: 2025–12–15]. Dostupno na: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/09610006211005528>
- United Nations (s. a.). *The 17 Goals*. [citirano: 2025–12–13]. Dostupno na: <https://sdgs.un.org/goals>
- United Nations (2015). *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*. New York: United Nations. [citirano: 2025–12–13]. Dostupno na: <https://sdgs.un.org/2030agenda>
- University of Colombo Library (2025). University of Colombo. Sustainable Development Goals (SDGs) library, [citirano: 2025–12–13]. Dostupno na: <https://lib.cmb.ac.lk/sdgs-library-university-of-colombo/>
- York University Libraries (2021). *Strategic Plan 2021–2026*. Toronto: York University. [citirano: 2025–12–15]. Dostupno na: <https://www.library.yorku.ca/web/about-us/plans-and-reports/york-university-libraries-strategic-plan-2021-2026/>
- Zelena knjižnica (s. a.). Zelena knjižnica Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Facebook stranica. [citirano: 2025–12–14]. Dostupno na: <https://www.facebook.com/zelenaknjiznicaffzg/>
- Zobundžija, V. i Z. Dolaček-Alduk (2021). Uloga visokoškolskih Knjižnica u promoviranju održivog razvoja – primjer prakse Knjižnice Građevinskog i Arhitektonskog Fakulteta Osijek. *e-Zbornik* 11, 21: 52–63. [citirano: 2025–12–15]. Dostupno na: <https://doi.org/10.47960/2232-9080.2021.21.11.53>

Zrnić i sur. (2021). Zrnić, L.; E. Gotal; J. Sočo i B. Klemar Bubić. Zelena knjižnica Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu: integracija održivosti u akademsku knjižnicu. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 64, 2: 425–442 [citirano: 2025–12–13]. Dostupno na: <https://izdanja.hkdrustvo.hr/casopisi/vbh/article/view/874/757>